

GEMAKKELIJK : taal verbindt mensen !

De oorspronkelijke betekenis van gemak is “rust, vrede, genoeg kalmte, voordeel, verzorging”. ’t Gemak was een ietwat eufemistisch woord, een purisme, een deftig woord voor toilet. Het Frans sprak van aisement. Het ging hier om het privé-karakter van dit huisje : op het huisje gaan, privaathuisje, privaat. Een bordje met privaat boven de deur in een café is dan ook erg dubbelzinnig. Gezelle gebruikte het woord in zijn leuke gedicht ‘Een witte schorte en binders’ op het Kuurnse kindermisje.

***Heur moeder doet de koeien
heur vader ’t koren groeien,
heur een’ broere is soldaat,
en de andere ruimt privaat***

Het is een hele geschiedenis met de W.C. Of het nu gaat om de bestekamer, de plee, villa-spring-binnen, een bezoek aan Jules, aan juffrouw Eenoog of aan Broeder Bril..... zelfs een bezoek aan Winston Churchill hoort erbij. Het West-Vlaams “naar bachten gaan” was in vroegere dagen algemeen verspreid op de lagere school. Maar laten we ons nu klaar maken voor “’t vertrek”. Taal bouwt bruggen !

KOM ER BIJ op DONDERDAG 26 JUNI.....2025 !

ALLE EER AAN DE JARIGEN

Cappelle Lieve - Galloo Thérèse - Demeyere Christiane -
Dobbels Mireille- Herman Paul - Herman Maria- Olivier Anais -
Tanghe Joseph- Vansteenkiste Thérèse - Van Reeth Roos

’t Is goed in ’t eigen hart te kijken ! (des avonds voor het slapen gaan.....). Misschien hoop je net als velen slapend rijk te worden.... Je hebt het geprobeerd, maar je kon de slaap niet vinden. Blijf proberen ! Goede moed !
Een boekje van Vl@s Wevelgem V.U. Paul Leman, Kortrijkstraat,136 8560 Wevelgem.

JUNI 44 ste JAARGANG 2025

Beste Leden, Beste Vrienden en Vriendinnen, trouwe, steunende leden van Vl@s,

Onze programmering beoogt variatie, verscheidenheid, voor elk wat wils.

DONDERDAG 26 JUNI programmeerde dan ook allerlei spelvormen en vormen van bezigheid voor eenieder, dit in volle vrijheid.

Monopoly, vier op een rij, ganzenspel, damspel, Yahtzee, rummikub, schaakspel, uno, scrabble, paardjesspel, gewoon kaarten op alle mogelijke wijzen, blokken....Rita verwacht jullie.

Mieke heeft ook heel wat uit de kast te halen en eenieder mag zijn lievelingsspel meebrengen. Graag onder ons. Voorts zijn er tal van kruiswoordraadsels, is er ruimte voor Sudoku en andere vormen van denksport. Daar zorgen wij zeker voor. Genoeg keuze om met enkelen of individueel aan de slag te gaan. En natuurlijk : gewoon ‘n praatje tussenin of een weergave van de laatste nieuwtjes.

Zeker er bij zijn als afsluiter van het half jaar.

DONDERDAG 26 JUNI 2025 om 14.30 u. Deuren open om 14 u. Iedereen mag ook vrienden meebrengen die bv. gewoonlijk een spelletje met jou aangaan. Leden : 4 euro – niet-leden : 5 euro. Koffie als entree en vieruurtje met koekeboterhammen inbegrepen !

ONZE MAATSCHAPPIJ ANNO 2025

Natuurlijk hebben wij in de vorige eeuw enkele oorlogen achter de rug, natuurlijk was er ook altijd het politiek gekrakeel, was er vroeger vaker een ruzie in de dorpspolitiek. Het stond nooit helemaal stil omdat het mensdom nu eenmaal “dom” is. Of niet ?

Onze huidige maatschappij vertoont na de glasnost in de voormalige Sovjet-Unie enige tekenen van hoop, maar het wereldgebeuren ontspoorde weer en sommige oude obstakels blijven maar onopgelost. Dit is de internationale politieke winkel : een geval van grote commercie met grote belangen. Niet voor elk wat wils....Er is natuurlijk veel meer aan de hand in het straatgebeuren.

Neem nu het stadiongebeuren. Een minderheid slaagt erin vernieling te zaaien in serieuze haatcampagnes. De jeugd (tot 40 jaar ?) ziet wellicht minder goede voorbeelden. Ze zijn vaak het slachtoffer van een permissieve maatschappij die vaak grenzen overschrijdt. Ouders kijken naar de school, waar men vaak met de gebakken peren zit. De leuke maatschappij wordt nu eenmaal overal en telkenmale opgediend. Even (verplicht) op de rem staan ?

TEKENEN VAN HOOP

Er gebeuren vele goede dingen in onze maatschappij, in onze verenigingen, in onze gezinnen, jeugdbewegingen, scholen, buurten, seniorenverenigingen, klinieken, woonzorgcentra.....

Het woordje “HOOP” wordt bovengehaald. Je mag niet voortdurend “geleefd” worden. Je moet erin geloven.

Niet iedereen heeft lange vingers, niet iedereen heeft groene vingers. Geloof, hoop en liefde zijn nu eenmaal “oude” woorden met een steeds nieuwe inhoud te verrijken. Blijf niet bij de pakken zitten.

Het kan gezellig worden als je zelf een beetje de teugels in handen neemt.

WESTHOEK

C.M. noteert : de nog Vlaams gebleven Westhoek in Frankrijk, tussen zee, A, Leie en staatsgrens, hoort taalkundig tot het West-Vlaamse taalgebied, maar sluit vooral aan bij de streektaal van Wervik, Ieper, Poperinge, Veurne en de Westkust. Het heeft er onder meer de volgende kenmerken mee gemeen : (zie Ingweoons - Kustgermaans of Noordzeegermaanse talen)

bv. het wegvallen van de g(e) bij het voltooid deelwoord : hoord had, ezzien, zelfs bij heel (en niet geheel). Ook de vrij algemene meervoudsvorm van de zelfstandige naamwoorden met s : honds, kats, kerkewegs, stapsteens. Er is in deze taal veel Middelnederlands bewaard : schamel, krank, gram, ebronnen (gebrand), berre (bed). Ons West-Vlaams heeft veel meer Algemeen Nederlandse en zelfs Brabantse invloed ondergaan. Men sprak er van een lietje (weinig) en van de sjolekoster..... (onderwijzer) die achter de kobbe (hoogste punt van 't dorp of 't stik) woonde (weunde).

TAALWENKEN

Men spreekt natuurlijk over een politiebureau. De plaats waar klanten, gasten ontvangen of opgevangen worden in een bedrijf, hotel, bank, is de receptie. Inlichtingen zijn dus te verkrijgen aan de receptiebalie. De werkzaamheden op de autoweg zorgen voor veel verkeershinder. Op een bord staat : werk in uitvoering. Verboden de bouwplaats, het bouwterrein te betreden. Het Brugs stadhuis is een beschermd monument.

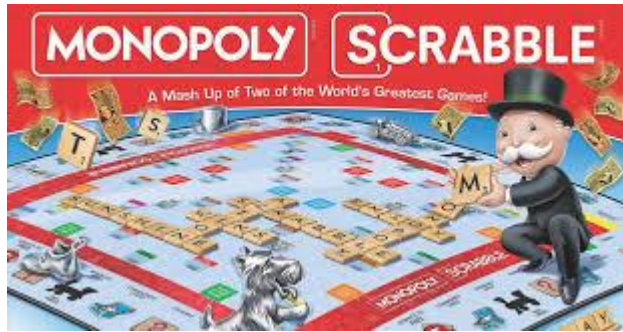
Op een affiche : Kaartverkoop en plaatsbespreking bij de leden van de vereniging. Toegangs prijs 20 euro. (niet : inkom)

Zie boven, bovenvermeld. (niet hogervermeld).

De vergadering wordt gesloten. (niet : opgeheven).

Schrappen wat niet van toepassing is (niet : wat niet past)

Misschien ook een gelegenheid om eens in groepjes te praten en ideeën te spuien voor het volgende jaar. Ons najaar bevat enkele mooie

namiddagen. Heb je enkele voorstellen die haalbaar zijn en financieel door de beugel kunnen, dan ben je aan het juiste adres. 2026 in het verschiet !

Wees erbij om een spel mee te spelen, te genieten van de sfeer en een bijdrage te leveren

DE STREEKTAAL IS ER WEST-VLAAMS

C. Moeyaert zaliger, inspecteur Nederlands, was uiteraard een kenner van de streek. Hij was te gast bij tal van pastoors, kapelaans en doorsnee gewone mensen die een aardig mondje Vlemsj met hem konden praten.

We herinneren ons nog graag het bezoek aan Elizabeth Dordogne in Zermezele, het onthaal bij de hippe pastoor van Arneke, het bezoek met een DF-afdeling in Rubroek, de tocht naar de wondermooie omgeving in Sint-Mulderskapel, de vele middagpauzes in Volckerinckhove waar restaurant D'Hope ons telkens vergastte op een lekker etentje enz.....

En we reden Frankrijk binnen via Haringe waar de legendarische Djoos Uytendoale met jong en oud overweg kon. Vele trefpunten missen momenteel dergelijke mensen, die de streek in zich hadden en die konden etaleren op een sublieme wijze. Het is de troef van de streek die momenteel niet altijd in de verf gezet kan worden.

Geen gebrek aan officiële instanties, maar soms wel aan persoonlijkheden met kleur. Nostalgie ?

TAAL BOUWT BRUGGEN

Een tweetal jaren geleden kreeg ik het bezoek van een kleinkind in het gezelschap van een Zwitserse dame, eveneens een voetbalster bij Essevee Waregem (dames). De juffer studeerde online via een Hogeschool in Zürich (Zwitserland). Zij was reeds thuis in de taal (dialect en standaardtaal) van het Waregemse. Ik bezorgde haar een Nederlands studieboek - woordenschat en grammatica - evenals een fles wijn voor haar verjaardag. Inmiddels werkt zij haar studies in eigen land af maar zij kwam enkele weken geleden nog eens over naar de oude vriendinnen. Opnieuw bezorgde ik haar een Engelse versie van een bekende "Geschiedenis van Vlaanderen".

De dame L.B. sprak heel behoorlijk Nederlands en dat was toch reeds blijkbaar haar vierde taal die zij onder de knie had.

Mijn familie die toevallig bij mij was, was verrast en verwonderd over de taalvaardigheid van deze knappe dame. Drinken als een Zwitser, zal hier wel niet passen, ondanks mijn geschenk.

Maar taal bouwt dus wel bruggen.

VLAAMSE DWAASHEID ?

Het dient allemaal nog goed bekeken en onderzocht te worden, maar het uitje van sommige Brugse (?) supporters-hardliners naar Molenbeek was zeker geen reclame voor koning Voetbal en evenmin voor de Vlaamse zaak. Het is niet makkelijk voor al wie zich in de Brusselse regio inspant voor de studie van onze taal.

In het Nederlandstalig onderwijs ontvlucht men soms de hoofdstad en wil men geen idealist-martelaar zijn, niettegenstaande er goede scholen zijn. Liever dicht bij huis in de Kempen of in de Westhoek waar men "zeker" is op elk gebied. In het Franstalig onderwijs is de studie van het Nederlands een verplichte tweede taal (faciliteiten) maar het blijft ook daar vaak een zeer moeilijke opgave met 'n ouderwetse aanpak.

Ons etiket moet in de hoofdstad een heel mooi en deftig etiket zijn, met begrip en goede wil. Met kennis van zaken.

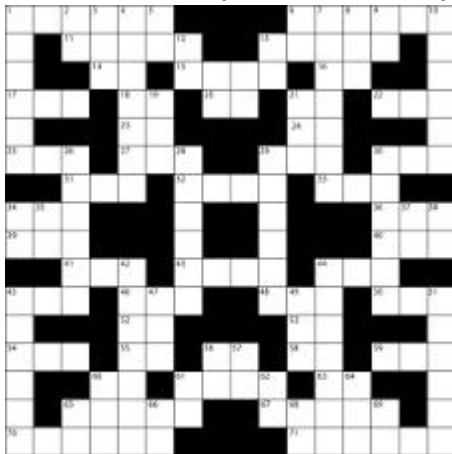
Met motivering en voorbeelden !

Een plundertocht van gelijk welke aard is hier niet op zijn plaats.

Ook de haatgevoelens van sommige zgn. supporters spreken boekdelen. Een smet die er niet moet zijn.....maar eerst een grondig onderzoek om te zien welk kaf er hier tussen het koren stak !

PUZZELS - KRUISWOORD

Je kan het dus ook op donderdag 26 juni bij ons, met of zonder hulp. Je schaaft ook aan je taal wanneer je de gewoonte hebt kruiswoordraadsels vlot in te vullen. Je gaat natuurlijk een emmer verkiezen, want je weet dat ketel(tje) precies iets anders kan zijn.

Je vindt de seule in de Westhoek, de jèmer in het zuiden van de provincie, de oaker weer ergens in onze contreien. De mensen met vreemde roots houden het bij "emmer". Je leert er de woorden als "slager, ra, rad, ark, ode, ree, reebok, beeldbuis" vlot met hun synoniemen. Woorden met dezelfde betekenis.

Je leert er delen van Azië,

hoofdsteden van landen, voetbaltermen, waterstanden.

Geschiedenis en aardrijkskunde zijn nooit veraf en ze helpen jullie door voortdurende herhaling te.....onthouden.

En zeggen dat de kleuters voortaan de Nijl moeten kunnen situeren !

Kruiswoordraadsels, denksport.....onderwijs !

DE FRANS-VLAAMSE STREEKTAAL

Misschien heb je al eens op internet Mark Ingelaere gevolgd.

Hij is reeds aan zijn 500 ste video-opname toe, waarin hij Frans-Vlamingen aan het woord laat in hun streektaal. Het is verrassend hoeveel meestal oudere mensen nog op een behoorlijke wijze Vlemsj kunnen praten. Het is een taal die heel dicht bij het West-Vlaams staat en die door de Franse staat in die zin als regionale streektaal wordt aangezien. Ook jongeren kunnen die taal aanleren en dit gebeurt ook effectief.

Anderen wedden op de standaardtaal, het Nederlands, die dan weer als een vreemde taal burgerrecht moet verkrijgen. Beide strekkingen zijn er en ze hebben ook hun aanhangers. Jammer dat er soms verspilling van krachten is.

Het Vlemsj - hoe sappig en kleurrijk het ook is - zal wellicht moeilijk de drempel overschrijden. Het zou heel mooi zijn, indien het merendeel van de gemeenten aldaar over een woordvoerder-gids beschikken die groepen kan ontvangen in het Frans of het Nederlands of het Vlemsj. Daaraan valt wellicht te werken. Het is een opgave die he toerisme zeker ten goede zou komen. Maar om te beginnen.... Je moet ook een woordvoerder kunnen zijn. Sommige pastoors en kapelaans hadden daar de bekwaamheid toe in een heerlijke vroegere tijd. Maar is dit nog haalbaar ?

Er zijn nog lichtpunten o.a. via het museum van de Pene in Noordpene. Maar dit vraagt een heel nuchtere kijk..... en er is werk aan de winkel. Niet onmogelijk.